

Giữ lành mạnh trong mùa dịch chuột

Các nguy cơ sức khỏe liên quan đến loài gặm nhấm

Chuột nhắt, chuột và các loài gặm nhấm khác đều có thể mang các bệnh truyền nhiễm mà có thể lây lan đến con người. Các bệnh truyền nhiễm này có thể lây lan qua việc tiếp xúc trực tiếp với chuột đã bị nhiễm trùng hoặc qua việc tiếp xúc với đất, thực phẩm hoặc nước đã bị nhiễm từ chuột bị nhiễm trùng. Các nhiễm trùng này hiếm gặp, tuy nhiên chúng ta nên thực hiện các bước để giảm nguy cơ.

Các bệnh truyền nhiễm mà loài gặm nhấm mang đến

Các bệnh mà người ta có thể bị nhiễm từ chuột nhắt gồm có:

Leptospirosis (bệnh nhiễm xoắn khuẩn leptospira)

Các triệu chứng gồm có sốt, nhức đầu, đau cơ, ớn lạnh, ói mửa và mắt đỏ.

Leptospirosis là bệnh nhiễm khuẩn. Vi khuẩn có thể hiện diện trong nước tiểu của chuột/chuột nhắt và có thể xâm nhập vào cơ thể người qua các vết cắt hoặc vết trầy xước, và đôi khi qua lớp màng (niêm mạc) trong miệng, mũi và mắt. Chữa trị với thuốc trụ sinh.

Bệnh nhiễm khuẩn do siêu vi lymphocytic choriomeningitis (LCMV)

Các triệu chứng gồm có bị bệnh giống như cúm, nhức đầu và kích thích màng não (cổ bị cứng, và đau nhức khi nhìn ánh sáng).

Bệnh LCMV thường là do phơi nhiễm đến nước tiểu, phân hoặc nước miếng của chuột đã bị nhiễm trùng. Các triệu chứng có thể nhẹ hoặc có thể bị đau yếu giống như cúm, và đôi khi viêm màng não tủy (nhiễm trùng dung dịch quanh não và cột sống). Chưa có ghi nhận về việc bị nhiễm tại Úc nơi thai phụ. Tuy nhiên, có những ca mà việc nhiễm LCMV nơi thai phụ đã dẫn đến các kết quả xấu (thai nhi tử vong hoặc các bệnh trạng bẩm sinh ảnh hưởng hệ thần kinh trung ương).

Sốt do chuột cắn

Các triệu chứng có thể gồm sốt, đau cơ, nổi mẩn, đau khớp, nôn mửa và nhức đầu.

Sốt do chuột cắn là một bệnh nhiễm trùng mà người ta có thể mắc khi bị con vật nhiễm bệnh cắn phải, hoặc do họ phơi nhiễm đến nước hoặc thực phẩm đã nhiễm bẩn bởi nước tiểu hoặc phân của loài gặm nhấm.

Các biến chứng có thể gồm nhiễm trùng sâu và nhiễm trùng máu. Vết thương thường không thấy rõ lúc xuất hiện bệnh. Chữa trị bằng thuốc trụ sinh.

Nhiễm trùng dạ dày-ruột chẳng hạn như nhiễm khuẩn salmonella, nhiễm khuẩn campylobacter và nhiễm ký sinh trùng crypto

Các triệu chứng gồm tiêu chảy, sốt, đau vùng bụng, nhức đầu, nôn mửa, cơ thể đau nhức và đuối sức.

Một số bệnh nhiễm khuẩn mà thường do thức ăn gây ra cũng có thể bị lây truyền bởi loài gặm nhấm. Việc này có thể là qua tiếp xúc trực tiếp với loài gặm nhấm hoặc nhiễm khuẩn từ các bề mặt nơi chuẩn bị thức ăn.

Trong các trường hợp hiếm, các nhiễm trùng này có thể dẫn đến bệnh nặng. Các trụ sinh chuyên biệt và các thuốc khác có thể dùng để chữa trị việc nhiễm trùng này.

Bảo vệ sức khỏe của quý vị

Giảm thiểu việc tiếp xúc với loài gặm nhấm:

- Lấp kín các lỗ hoặc kẽ hở nào bên trong nhà của quý vị.
- Cất thực phẩm vào trong các hộp đựng dày, đậy kín kỹ lưỡng và lau dọn mau lẹ thức ăn nào bị đổ tràn/còn dư, để tránh thu hút các loài gặm nhấm.
- Đừng để bầy chuột ở gần nơi chuẩn bị thức ăn.

Nên làm gì quý vị bị loài gặm nhấm cắn:

- Dùng xà phòng và nước để rửa vết thương ngay lập tức.
- Lau khô vết thương, bôi kem kháng sinh và dán băng sạch.
- Tìm giúp đỡ y tế. Quý vị có thể cần chủng ngừa uốn ván, và trong một số tình huống (không luôn luôn), thuốc trụ sinh được dùng để ngừa nhiễm trùng.
- Khi vết thương lành, lưu ý đến các dấu hiệu nhiễm trùng chẳng hạn như da nóng khi chạm đến, hoặc bị đỏ và đau. Nên gặp bác sĩ nếu khởi phát các dấu hiệu này.

Lau dọn và khử trùng các khu vực tiếp xúc với chuột:

- Lau chùi sàn nhà và làm sạch các mặt quầy bằng chất khử trùng hoặc dung dịch tẩy rửa (bleach).
- Làm sạch xô pha/ghế bọc nệm và thảm bằng hơi nước hoặc thuốc giặt (shampoo) nếu có dấu vết nhiễm bẩn bởi loài vật gặm nhấm.
- Giặt tấm trải giường và quần áo với thuốc giặt và nước nóng nếu đã bị phơi nhiễm đến phân hoặc nước tiểu của loài gặm nhấm.

Dọn dẹp xác chuột chết:

Khi dọn dẹp xác chuột hoặc làm việc ở những nơi có chuột lui tới:

- Mang găng tay.
- Mặc quần áo và giày bảo hộ chống thấm nước.
- Nếu cơ thể có vết trầy cắt, dùng băng chống thấm nước để băng bó/che đậy.
- Rửa tay với xà phòng và nước và lau khô tay sau khi hoàn tất việc dọn dẹp, và nhất là trước khi ăn.
- Tốt nhất là bất cứ việc thu dọn xác chuột nên được thực hiện bởi người nào trong nhà mà không phải là người đang mang thai hoặc có hệ miễn dịch suy yếu.

Bể chứa nước mưa bị nhiễm bẩn do xác chuột

Nơi nấp nước và nơi chứa nước tràn cần được lắp đặt màn chắn để ngăn chuột/các con vật nhỏ và lá cây lọt vào. Nên thường xuyên kiểm tra bể nước để kiểm chắc không có kẽ hở.

Nước mưa có thể được khử trùng bằng cách đun sôi rồi để nguội trước khi uống. Có thể dùng bình nấu nước có nút tắt tự động.

Nếu quý vị nghi ngờ bể nước mưa của mình đã bị nhiễm bẩn, có thể khử trùng bằng cách dùng chlorine bột loại dùng cho hồ tắm (calcium hypochlorite, 65% chlorine có sẵn) hoặc chlorine lỏng (sodium hypochlorite, 12.5% chlorine có sẵn). Quý vị không nên dùng chlorine đã được

thêm chất làm bền (chlorine cyanurates). Hiện có các bảng tính toán sẵn để giúp hướng dẫn lượng chlorine cần đến cho các kích cỡ bể nước khác nhau. Xem nối kết (link) dưới các tài liệu phụ trội dưới đây.

Nếu trong bể nước có bùn lắng, nên dùng xi phongong để hút bùn ra hoặc tháo hết nước trong bể ra và rửa bể cho sạch.

Nếu việc cọ rửa bể nước cần đến việc phải vào trong bể, việc này nên được thực hiện bởi một chuyên viên dọn rửa bể có chuẩn nhận. Việc cọ rửa bể nước bao gồm các nguy cơ về sức khỏe và an toàn, chẳng hạn như làm việc trong không gian chật hẹp.

Muốn biết thêm thông tin về việc khử trùng và làm sạch bể nước, xem trang mạng NSW Health về đề tài các bể nước (rainwater tanks) dưới các nguồn tài liệu phụ trội dưới đây.

Bả chuột và thuốc diệt chuột

Bả chuột (mouse baits) phải luôn luôn được dùng theo như hướng dẫn trên nhãn. Bả chuột loại được cấp phép dùng cho nông nghiệp thì không bao giờ được dùng cho mục đích gia dụng. Các sản phẩm bả chuột cho nông nghiệp chứa kẽm photphua sẽ phóng thích khí photphua khi phản ứng với độ ẩm hoặc axit. Trẻ em và thú nuôi phải được giữ tránh xa các khu vực nơi có đặt bả chuột.

Các nguồn tài liệu phụ trội

- Leptospirosis: www.health.nsw.gov.au/Infectious/factsheets/Pages/leptospirosis.aspx
- Lymphocytic choriomeningitis: www.cdc.gov/vhf/lcm/index.html
- Các bảng Tính toán Tiện dụng cho việc Khử trùng: www.health.nsw.gov.au/environment/water/Documents/chlorine-ready-reckoner-tables.pdf
- Bể chứa nước mưa: www.health.nsw.gov.au/environment/water/Pages/rainwater.aspx
- Thảo luận với bác sĩ gia đình nếu quý vị có quan ngại gì thêm về sức khỏe liên quan đến các bệnh do loài gặm nhấm mang lại.
- Gọi đến Ban Y tế Công cộng (Public Health Unit) địa phương nếu quý vị có quan ngại nào khác liên quan đến sức khỏe công chúng, qua số 1300 066 055.